

HE-luonnos laeiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13996/2026

Raahen kaupungin lausunto:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että vuoden 2026 määräaikainen 75 miljoonan euron vähennys muutettaisiin jatkossa pysyväksi ja se toteutettaisiin prosentuaalisesti yhtä suurena osuutena jokaisen kunnan valtionosuudesta. Luonnoksessa ehdotetaan, ettei vähennystä kohdisteta niihin kuntiin, joiden valtionosuus on ennen vähennystä nolla euroa tai negatiivinen. Tämä voi kuitenkin aiheuttaa sen, että säännösehdotuksen mukaan sellaiselle kunnalle, jonka valtionosuus on ennen vähennystä niukasti positiivinen, vähennys voidaan tehdä, vaikka lopputuloksena valtionosuus muuttuisi negatiiviseksi.

Raahen kaupunki ei kannata vähennystä kuntien valtionosuuksiin. Kuntien valtionosuuksiin on useina vuosina kohdistunut leikkauksia, jotka heikentävät kuntien ja sitä kautta myös kuntalaisten palveluiden laatua ja saatavuutta. Tämä vaikuttaa suoraan kuntalaisten elämään ja heidän hyvinvointiinsa. Näiden heikkeneminen voi aiheuttaa jatkossa valtiolle entistä suurempia kustannuksia hyvinvoinnin ja terveyden osa-alueella. Kuntien tulee jatkossakin pystyä tarjoamaan kuntalaisille yhdenvertaisia laadukkaita palveluita sijainnista, kunnan koosta tai nykyisen palveluverkoston tilasta huolimatta.

Valtionosuusjärjestelmän keskeinen tarkoitus on tasoittaa kuntien välisiä olosuhde-eroja ja turvata asukkaiden tosiasiallisesti yhdenvertaiset mahdollisuudet saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömät palvelut. Annetussa luonnoksessa vaikutusarvioiden painopiste on kuitenkin ennen kaikkea valtiontaloudellisessa näkökulmassa, eikä tavoita kunnallista tasoa riittävästi.